

یزد؛ جایی که هنر ایران به تماشا می نشیند

حفظ ریشه‌ها به معنای متوقف ماندن در گذشته نیست؛ بلکه به این معناست که دانش و هویت نهفته در هنرهای سنتی، با زبان و نیازهای امروز نیز امکان ادامه حیات پیدا کند. هفدهمین نمایشگاه سراسری صنایع دستی ایران در یزد را می‌توان بخشی از همین مسیر دانست؛ مسیری که در آن هنرمند، مخاطب، بازار و میراث فرهنگی در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و به اثر، فرصتی برای روایت بخشی از ایران می‌شود.

یزد در این رویداد تنها میزبان چند صد غرفه نیست؛ میزبان بخشی از فرهنگ ایران است. از تار و پود بافته‌ها تا نقش سفال، از هنر چوب و فلز تا زیورآلات، از نان‌های سنتی تا سیاه‌چادرهای اقوام مختلف، هر گوشه از این نمایشگاه می‌تواند پنجره‌ای به یک فرهنگ، یک اقلیم و یک شیوه زیست باشد.

امیدواریم هفدهمین نمایشگاه سراسری صنایع دستی ایران و پنجمین جشنواره پخت نان سنتی، افزون بر ایجاد فرصت عرضه و فروش برای هنرمندان، زمینه‌ای برای شناخت بیشتر مردم از ارزش هنرهای بومی، تقویت ارتباط میان هنرمندان و مخاطبان و معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و اقتصادی این حوزه فراهم کند.

چارچوب قابل توجه است؛ چراکه بخشی از زندگی، فرهنگ و سنت‌های جوامع محلی را در فضایی متفاوت پیش روی بازدیدکنندگان قرار می‌دهد و به تنوع محتوایی این رویداد می‌افزاید.

تجربه برگزاری نمایشگاه‌های پیشین نیز نشان داده است که استقبال مردم می‌تواند نقش مهمی در پویایی این رویدادها داشته باشد. بر اساس ارزیابی اعلام‌شده از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، نمایشگاه سال گذشته یزد در شاخص‌های مختلف برگزاری نمایشگاه صنایع دستی، از جمله تعداد بازدیدکنندگان، فروش و تنوع محصولات، جایگاه نخست ارزیابی را به دست آورده است. همچنین حدود ۴۶ هزار نفر از نمایشگاه سال گذشته بازدید کردند؛ آماري که اهمیت ارتباط مستقیم مردم با هنرهای سنتی و ظرفیت بازار صنایع دستی را نشان می‌دهد.

البته موفقیت یک نمایشگاه را نباید تنها با تعداد بازدیدکنندگان یا میزان فروش سنجید. آنچه اهمیت بیشتری دارد، اثری است که این رویداد در ذهن مخاطب بر جای می‌گذارد؛ اینکه بازدیدکننده پس از خروج از نمایشگاه، یک هنر، یک استادکار، یک شیوه تولید یا بخشی از فرهنگ یک منطقه را بهتر شناخته باشد و نسبت به ارزش هنر دست ایرانی نگاه عمیق‌تری پیدا کند؛ سوی دیگر، تلاش برای تسهیل خرید صنایع دستی نیز از موضوعات مهم این دوره است. ایجاد زمینه مناسب برای خرید، معرفی ظرفیت‌های فروش و استفاده از شیوه‌های جدید عرضه می‌تواند به ارتباط پایدارتر میان هنرمند و بازار کمک کند. در این مسیر، توجه همزمان به منافع تولیدکننده و حقوق و شرایط مصرف‌کننده ضروری است تا حمایت از صنایع دستی به شکل پایدار و مسئولانه دنبال شود.

امروز صنایع دستی ایران در نقطه‌ای قرار دارد که باید میان اصالت و نیازهای زندگی معاصر پیوندی سنجیده ایجاد کند.

ارتباط می‌تواند به شناخت بهتر نیاز بازار، معرفی ظرفیت‌های جدید، توسعه فروش و ایجاد فرصت‌های تازه برای فعالان این حوزه کمک کند. صنایع دستی زمانی می‌تواند در زندگی امروز حضور مؤثرتری داشته باشد که علاوه بر حفظ اصالت و هویت خود، امکان حضور در بازار و ارتباط با مخاطب امروز را نیز پیدا کند. در استان یزد، این موضوع اهمیت دوچندانی دارد. یزد سرزمینی است که بسیاری از هنرهای سنتی آن با معماری، اقلیم، سبک زندگی و فرهنگ مردم پیوند خورده‌اند. از بافته‌های سنتی و زیلوبافی و دارایی‌بافی گرفته تا سفال و سرامیک، نساجی سنتی، زیورآلات و دیگر رشته‌های بومی، هر کدام بخشی از داستان فرهنگی این سرزمین را روایت می‌کنند. به همین دلیل، توسعه صنایع دستی در یزد را باید در پیوند با هویت فرهنگی، گردشگری و اقتصاد محلی دنبال کرد.

نمایشگاه سراسری صنایع دستی فرصت مناسبی است تا این ظرفیت‌ها در سطح استانی دیده نشود و یزد در جایگاه میزبان، زمینه آشنایی مخاطبان با مجموعه‌ای از هنرهای ایران را فراهم کند. حضور هنرمندان استان‌های مختلف نیز فرصتی برای گفت‌وگو، تبادل تجربه و شناخت ظرفیت‌های متقابل میان هنرمندان و فعالان این حوزه است.

در کنار صنایع دستی، برگزاری همزمان پنجمین جشنواره پخت نان سنتی نیز به این رویداد وجهی متفاوت بخشیده است. نان در فرهنگ ایرانی تنها یک ماده غذایی نیست؛ بخشی از خاطره جمعی، آیین‌ها، مهارت‌های بومی و سبک زندگی مردم در مناطق مختلف کشور است. تنوع شیوه‌های پخت، مواد اولیه، ابزارها و آیین‌های مرتبط با نان، خود بخشی از فرهنگ غذایی ایران را شکل می‌دهد و معرفی آن می‌تواند مخاطب را با گوشه‌ای دیگر از میراث فرهنگی زنده کشور آشنا کند.

حضور ۱۰ سیاه‌چادر از نقاط مختلف کشور نیز در همین

سیدمحمد رستگاری - یزد از ۳۰ شهریور تا سوم مهرماه ۱۴۰۵ میزبان هنرمندان و فعالان صنایع دستی از استان‌های مختلف کشور در محل نمایشگاه‌های بین‌المللی است؛ رویدادی که در کنار پنجمین جشنواره پخت نان سنتی برگزار می‌شود و تلاش دارد تصویری متنوع از هنر، فرهنگ و سنت‌های ریشه‌دار ایران را در یک فضای مشترک به نمایش بگذارد.

در این نمایشگاه، حدود ۲۳۰ غرفه صنایع دستی برپا شده و در کنار آن، ۱۴ غرفه پخت نان سنتی و ۱۰ سیاه‌چادر از نقاط مختلف کشور حضور دارند. این گستردگی، نمایشگاه را از یک فضای صرفاً عرضه و فروش فراتر می‌برد و آن را به محلی برای آشنایی نزدیک‌تر مردم با تنوع فرهنگی و هنری ایران تبدیل می‌کند. یکی از رویکردهای مهم این دوره، توجه به رشته‌های بومی و شاخص هر منطقه است.

هنر هر استان، بخشی از جغرافیای فرهنگی آن سرزمین را با خود همراه دارد؛ از صنایع چوبی مناطق شمالی و هنرهای دریایی جنوب گرفته تا بافته‌های دارایی در مناطق کویری و سفال، سرامیک، زیورآلات و دیگر هنرهای سنتی که در نقاط مختلف کشور ریشه دارند. زمانی که این هنرها در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، مخاطب تنها با مجموعه‌ای از محصولات روبه‌رو نیست، بلکه با تصویری گسترده از ایران فرهنگی مواجه می‌شود؛ ناگاه، اهمیت چنین نمایشگاهی در همین تنوع و پیوند نهفته است. هر اثر صنایع دستی، حاصل ترکیب مهارت، مواد بومی، تجربه استادکار و شناختی است که در طول سال‌ها و گاه نسل‌ها شکل گرفته است. بنابراین حمایت از صنایع دستی، حمایت از یک محصول صرف نیست؛ حمایت از دانشی است که بخشی از میراث فرهنگی ناملموس جامعه را در خود جای داده است. برگزاری نمایشگاه‌های سراسری، از سوی دیگر، زمینه‌ای برای ارتباط مستقیم هنرمند و مخاطب فراهم می‌کند. این

معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی خبر داد:

بازارهای ملی و جهانی را به روی صنایع دستی محلی باز می‌کنیم

واگذاری زنجیره ارزش به جوامع محلی

ضرغامی همچنین از برنامه وزارت میراث فرهنگی برای راه‌اندازی و تقویت انجمن‌های محلی خبر داد و گفت: در حال حاضر به دنبال این هستیم که با راه‌اندازی انجمن‌های محلی، کل زنجیره ارزش محصولات صنایع دستی تا حد امکان به خود مردم و جوامع محلی واگذار شود؛ ادامه داد: هرچا نیاز به مساعدت و پشتیبانی باشد، به‌ویژه در حوزه تولید و تأمین مواد اولیه، به‌روزرسانی طراحی‌ها و همچنین حمایت از ارتباط تولیدکنندگان با بازارهای ملی و جهانی، وزارتخانه می‌تواند ورود و نقش حمایتی و تسهیل‌گری خود را ایفا کند. ضرغامی خاطرنشان کرد: هدف این است که با استفاده از ظرفیت‌های موجود و حمایت از جوامع محلی، مشکلات و گره‌های موجود در مسیر تولید، عرضه و فروش صنایع دستی برطرف شود تا این هنرها علاوه بر حفظ هویت فرهنگی مناطق مختلف کشور، بتوانند نقش مؤثرتری در اشتغال و اقتصاد خانواده‌ها و جوامع محلی ایفا کنند. هفدهمین نمایشگاه صنایع دستی به همراه پنجمین جشنواره پخت نان سنتی با حضور استاندار یزد و مدیر کل میراث فرهنگی و گردشگری و نیز دیگر مسئولان افتتاح شد.

مهمی در تقویت اقتصاد جوامع محلی داشته باشد، گفت: اگر امروز بخواهیم توجه ویژه‌ای به اقتصاد جوامع محلی داشته باشیم و این اقتصاد را به جامعه ملی و حتی جامعه جهانی متصل کنیم، یکی از مهم‌ترین ابزارها و فرصت‌ها، پرداختن به احیای مجدد همین هنرها و صنایع دستی است. معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی افزود: یکی از رویکردهای وزارتخانه این است که تلاش کنیم مسیر دسترسی صنایع دستی و تولیدات جوامع محلی به بازار را تا حد امکان باز کنیم؛ چه بازارهای ملی و داخلی و چه بازارهای جهانی.

پیشینه و فرهنگ مردم هر منطقه دارد. ضرغامی تصریح کرد: صنایع دستی در گذشته صرفاً یک کالای لوکس و تجملی نبوده، بلکه یک کالای کاربردی و بخشی از زندگی روزمره مردم بوده است؛ به‌گونه‌ای که بسیاری از محصولات مورد استفاده مردم از صفر تا صد، یعنی از تهیه مواد اولیه تا تولید، پرداخت و آماده‌سازی، توسط خود جامعه محلی انجام می‌شده است.

تلاش برای اتصال اقتصاد محلی به بازارهای ملی و جهانی

وی با بیان اینکه احیای هنرهای بومی می‌تواند نقش

معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با تأکید بر نقش صنایع دستی در اقتصاد جوامع محلی گفت:

صنایع دستی به دلیل پیوند عمیق با فرهنگ، تاریخ و سبک زندگی مردم مناطق مختلف کشور، یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌ها برای تقویت اقتصاد خانواده‌ها و ایجاد ارتباط میان اقتصاد محلی، ملی و بازارهای جهانی است.

برزین ضرغامی در حاشیه برگزاری نمایشگاه صنایع دستی، در گفتگو با «خبرنگار مردم یزد» ضمن قدردانی از برگزارکنندگان این رویداد اظهار کرد: برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی فرصت مناسبی برای توجه بیشتر به حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی و همچنین معرفی ظرفیت‌های هنرمندان کشور است.

صنایع دستی؛ بخشی از اقتصاد و فرهنگ جوامع محلی

وی با اشاره به گستردگی و قدمت صنایع دستی در کشور افزود: صنایع دستی ایران با توجه به تنوع، پیشینه تاریخی و گستردگی جغرافیایی، یکی از مهم‌ترین فرصت‌ها برای پرداختن به اقتصاد خانواده‌ها، به‌ویژه در جوامع محلی، به شمار می‌رود. معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی ادامه داد: یکی از ویژگی‌های مهم صنایع دستی این است که در خود جوامع محلی تولید می‌شود و ارتباط مستقیمی با تاریخ،